

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 1 päivänä helmikuuta 2016

61/2016

Laki

ilmailulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan ilmailulain (864/2014) 127 §,

muutetaan 3 §:n 1 momentin 7 kohta ja 2 momentin johdantokappale, 7 §:n 1 momentin 2 kohta, 11 §:n 1 ja 2 momentti sekä 4 momentin johdantokappale, 27 §:n 1 momentin 1 kohta, 42 §:n 2, 3 ja 6 momentti, 46 §, 47 §:n 1 momentin 7 kohta, 63 §:n 1 momentti, 97 ja 111 §, 117 §:n 3 ja 4 kohta, 118 §:n 1 momentti, 125 ja 126 §, 128 §:n 1 momentti, 129 §, 153 §:n 1 momentti, 157 §, 158 §:n 5 momentti, 164 §:n 1 momentin 1 kohta, 178 §:n 1 ja 20 kohta sekä 181 §:n 2 ja 4 momentti sekä

lisätään 3 §:n 1 momenttiin uusi 8 kohta, lakiin uusi 110 a § ja 153 §:ään uusi 7 momentti seuraavasti:

3 §

Toimivaltainen viranomainen

Sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään Liikenteen turvallisuusviraston tehtävistä, virasto toimii seuraavissa Euroopan unionin säädöksissä tarkoitettuna toimivaltaisena kansallisenä viranomaisena:

7) poikkeamien ilmoittamisesta, analysoinnista ja seurannasta siviili-ilmailun alalla, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 996/2010 muuttamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/42/EY, komission asetusten (EY) N:o 1321/2007 ja (EY) N:o 1330/2007 kumoamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) N:o 376/2014 (*poikkeama-asetus*);

8) tasapainoisen lähestymistavan mukaista meluun liittyvien toimintarajoitusten asettamista unionin lentoasemilla koskevista säännöistä ja menettelyistä sekä direktiivin 2002/30/EY kumoamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) N:o 598/2014 (*melunhallinta-asetus*).

Sen lisäksi, mitä kuluttaja-asiamiehen ja kuluttajariitalautakunnan toimivallasta säädetään muualla lainsäädännössä, Liikenteen turvallisuusvirasto toimii seuraavien asetusten mukaisena toimivaltaisena viranomaisena:

7 §

Sotilasilmailua koskevat tarkennukset ja poikkeukset

Sotilasilmailuun sovelletaan tämän lain säännöksiä seuraavin tarkennuksin ja poikkeuksin:

2) sotilasilma-alus merkitään kansallisuustunnuksen lisäksi erityistunnuksella;

Ilmailulta rajoitetut alueet ja vaara-alueet

Valtioneuvoston asetuksella voidaan rajoittaa ilmailua tai kieltää se valtion johtamisen, maanpuolustuksen, rajavalvonnan, pelastustehtävien tai varautumisen kannalta tärkeiden kohteiden ja alueiden yläpuolella taikka ympäristön suojelemisen kannalta valtakunnallisesti tärkeiden alueiden yläpuolella. Liikenteen turvallisuusvirasto voi erityisistä syistä myöntää luvan ilmailuun kieltoalueella kuultuaan niiden tahojen edustajia, joiden suojaamiseksi alue on perustettu. Kuulemisesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Jos kieltoalue on perustettu jonkin laitoksen suojaamiseksi, on laitoksen huoltoon tai muuhun sen toimintaan tai käyttöön nimenomaisesti liittyvä ilmailu kuitenkin sallittu. Rajoitusalueella ilmailu on sallittu vain puolustusvoimien luvalla tai puolustusvoimien asettamilla erityisehdoilla.

Liikenteen turvallisuusviraston määräyksellä tai päätöksellä voidaan osoittaa vaara-alueiksi alueita, joissa vaihtelevasti määräaikoina saatetaan harjoittaa ilma-alusten lentoturvallisuuden vaarantavaa toimintaa. Ilma-alusten lentoturvallisuuden vaarantavan toiminnan alkamisesta ja loppumisesta vaara-alueella on ilmoitettava aluelennonjohdolle. FUA-asetuksessa tarkoitettu ilmatilan hallintayksikkö voi lisäksi erityisestä syystä määrittää ja osoittaa tilapäisen vaara-alueen enintään kahden viikon ajaksi edellyttäen, että osoittamista koskevat ohjeet sisällytetään 107 §:n 2 momentissa tarkoitettuun ilmatilan hallintaa ohjaavaan käsikirjaan.

Ilmatilan hallintayksikön on tarkoituksenmukaiseksi katsomallaan tavalla rajoitettava tai kiellettävä ilmailu tietyllä alueella:

Julkisten tietojen luovuttaminen sähköisessä muodossa

Rekisteriin talletettuja julkisia henkilötietoja ja muita julkisia tietoja saa luovuttaa teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisesti:

1) viranomaisille laissa tai sen nojalla säädettyjen tai määrättyjen tehtävien tai velvoitteiden hoitamiseksi;

Suunnittelu, valmistus ja huolto

Suunnittelijaa koskevaa hyväksyntää ei vaadita, jos kyseessä on:

- 1) pienen muutoksen tai korjauksen suunnittelu;
- 2) sellaisen ilma-aluksen suunnittelu, jolle ei haeta lentokelpoisuustodistusta, tai laitteiden tai osien suunnittelu tällaiseen ilma-alukseen; tai
- 3) muutoksen tai korjauksen suunnittelu ilma-alukseen, jolle ei haeta lentokelpoisuustodistusta tai jolle on annettu lentokelpoisuustodistuksen sijaan lupa ilmailuun.

Valmistajaa koskevaa hyväksyntää ei vaadita, jos kyseessä on ilma-alus, josta vähintään 51 prosenttia on rakentanut harrasterakentaja tai voittoa tavoittelematon harrasteyhdistys omiin tarkoituksiinsa ja ilman kaupallisia tavoitteita.

Ilma-aluksen suunnitelmalle sekä ilma-alukseen tehtävän muutoksen ja korjauksen suunnitelmalle on saatava Liikenteen turvallisuusviraston hyväksyntä, jollei Liikenteen turvallisuusvirasto toisin määrää. Liikenteen turvallisuusvirasto antaa tarkemmat mää-

räykset suunnitelmista ottaen huomioon vastaavat vaatimukset Euroopan unionin lainsäädännössä ja voi vapauttaa suunnitelman hyväksyntävaatimuksesta, jos hyväksyntä ei ole lentoturvallisuuden kannalta tarpeellinen.

46 §

Luvan myöntäjä

Liikenteen turvallisuusvirasto myöntää luvan, jollei 163 §:stä muuta johdu. Lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen voi kuitenkin myöntää ilmailulääkäri, ilmailulääketieteen keskus tai Liikenteen turvallisuusvirasto. Matkustamomiehistön terveydentilatodistuksen myöntää terveyskeskuslääkäri, ilmailulääkäri tai ilmailulääketieteen keskus. Matkustamomiehistön kelpoisuustodistuksen ja merkinantajan hyväksynnän myöntää Liikenteen turvallisuusvirasto tai organisaatio, jonka Liikenteen turvallisuusvirasto on hyväksynyt tähän tehtävään. Lupa on myönnettävä, jos hakija täyttää luvan saamisen edellytykset. Lupa myönnetään olemaan voimassa määräjän, jollei jäljempänä toisin säädetä.

47 §

Luvan myöntämisen edellytykset ja luvan lajit

Seuraavien lupien myöntämisen edellytyksenä on, että asianomainen iältään, terveydeltään, tiedoiltaan, taidoiltaan, koulutukseltaan ja kokemukseltaan täyttää luvan lajiin perustuvat kelpoisuusvaatimukset:

- 7) merkinantajan hyväksyntä;

63 §

Liikennelupa

Liikenneluvasta säädetään lentoliikenneasetuksessa. Liikenteen turvallisuusvirasto myöntää liikenneluvan. Sen lisäksi, mitä liikenneluvan myöntämisen edellytyksistä säädetään lentoliikenneasetuksessa, hakijan toimintaa jatkuvasti ja tosiasiallisesti johtavilta henkilöiltä edellytetään hyvämaineisuutta. Hakija ei täytä hyvämaineisuuden vaatimusta, jos hänet on tuomittu viimeksi kuluneiden viiden vuoden aikana vankeusrangaistukseen tai viimeksi kuluneiden kolmen vuoden aikana sakkorangaistukseen vakavasta työsuhdetta, elinkeinon harjoittamista, kirjanpitoa, velkasuhdetta, liikenteen harjoittamista taikka liikenneturvallisuutta koskevien säännösten tai määräysten rikkomisesta ja teko osoittaa hänen olevan ilmeisen sopimaton harjoittamaan lentoliikennettä. Hyvämaineisuus todistetaan Oikeusrekisterikeskuksen antamalla lausunnolla.

97 §

Tarkastusten ja valvonnan suorittaminen

Turva-asetuksessa ja sen nojalla annetuissa Euroopan komission asetuksissa säädetään, miten turvatarkastukset on suoritettava. Turvatarkastuksen saa suorittaa henkilö, joka on suorittanut 98 §:ssä tarkoitetun koulutuksen, ja jonka Liikenteen turvallisuusvirasto on hyväksynyt turvatarkastajaksi. Lentoaseman kulunvalvontaa, valvontaa ja kiertovartiointia saa suorittaa henkilö, jonka lentoaseman pitäjä on hyväksynyt kyseiseen tehtävään. Kyseinen henkilö suorittaa tehtävänsä lentoaseman pitäjän valvonnassa ja ohjeiden mukaisesti. Kyseistä tehtävää hoitaessaan henkilöön sovelletaan rikosoikeudellista virkavas-

tuuta koskevia säännöksiä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa. Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa asetusten säännöksiä täydentäviä määräyksiä.

Turvataarkastukset on suoritettava niin, ettei niistä aiheudu tarpeetonta haittaa tarkastettavalle henkilölle, tavaralle eikä kohteelle. Tarkastuksilla ei saa tarpeettomasti vaikeuttaa eikä häiritä lentoliikennettä eikä lentoasemalla tapahtuvaa muuta toimintaa.

110 a §

Ilmoitetun laitoksen nimeäminen ja nimeämisen peruuttaminen

Liikenteen turvallisuusvirasto nimeää hakemuksesta ilmoitetun laitoksen suorittamaan yhteentoimivuusasetuksen 5 artiklassa tarkoitettua vaatimustenmukaisuus- tai käyttöönsoveltuvuusarviointia sekä 6 artiklassa tarkoitettuja tarkastukseen liittyviä tehtäviä.

Ilmoitetun laitoksen on täytettävä yhteentoimivuusasetuksen liitteessä V säädetyt perusteet. Jos ilmoitettu laitos ei enää täytä näitä perusteita, Liikenteen turvallisuusviraston on peruutettava ilmoitetun laitoksen nimitys ja ilmoitettava siitä Euroopan komissiolle ja muille jäsenvaltioille.

111 §

Lennonvarmistuspalvelun maksut

Liikenteen turvallisuusvirasto valvoo, että lennonvarmistuspalvelun maksut määritellään palveluntarjoaja-asetuksen 15 artiklan mukaisesti.

Liikenteen turvallisuusviraston on valmisteltava palveluntarjoajien toimittamien tietojen pohjalta yhteisen lennonvarmistuksen maksujärjestelmän mukainen esitys maksuista. Viraston on varattava toimijoille tilaisuus antaa lausuntonsa esityksestä sekä toimitettava esityksensä Euroopan komissiolle tarkistettavaksi. Saatujen lausuntojen ja Euroopan komission antaman hyväksynnän jälkeen virasto vahvistaa maksut ja ilmoittaa ne Euroopan komissiolle.

Ilmailukennepalvelun tarjoaja vahvistaa lennonvarmistuspalvelun maksut siltä osin kuin niitä ei vahvisteta 2 momentin mukaisesti.

Lisäksi Liikenteen turvallisuusvirasto valvoo, että valtion ilmailulta ja sotilasilmailulta perittävät maksut ovat kohtuullisia ja hinnoittelussa noudatetaan, mitä 112 §:ssä säädetään.

117 §

Määritelmät

Tässä luvussa tarkoitetaan:

3) *vakavalla vaarantilanteella* poikkeama-asetuksen 2 artiklan mukaista vakavaa vaaratilannetta;

4) *poikkeamalla* poikkeama-asetuksen 2 artiklan mukaista poikkeamaa.

118 §

Ilmailuonnettomuuksista ja vaaratilanteista ilmoittaminen

Siviili-ilmailun onnettomuudesta ja vakavasta vaaratilanteesta on ilmoitettava Liikenteen turvallisuusvirastolle.

61/2016

125 §

Poikkeama-asetuksen soveltaminen

Poikkeama-asetusta sovelletaan Suomessa kaikkiin ilma-aluksiin. Yksinomaan sotilasilmailua koskevat poikkeamat, jotka 7 §:n 1 momentin 19 kohdan mukaisesti ilmoitetaan puolustusvoimille, käsitellään kuitenkin kansallisesti.

Poikkeamista, joissa on osallisena Suomessa rekisteröity tai Suomeen sijoittautuneen organisaation käyttämä ilma-alus, on ilmoitettava siten kuin poikkeama-asetuksessa säädetään myös silloin, kun ne ovat tapahtuneet ulkomailla.

126 §

Ilmoitusjärjestelmä

Liikenteen turvallisuusvirasto vastaa ja ylläpitää poikkeama-asetuksen mukaista ilmoitusjärjestelmää, johon ilmoitetaan pakolliset ja vapaaehtoiset poikkeamatiedot.

Suomeen sijoittautuneiden organisaatioiden on ilmoitettava Liikenteen turvallisuusvirastolle omaan vapaaehtoiseen ilmoitusjärjestelmäänsä kerätyt poikkeamatiedot.

Poikkeamatiedot ilmoitetaan Liikenteen turvallisuusvirastolle teknisen käyttöyhteyden välityksellä.

128 §

Poikkeamatietojen käyttö

Viranomaisen ei saa ryhtyä oikeudellisiin toimenpiteisiin suunnittelemtoman tai tahattoman rikkomuksen johdosta, joka tulee viranomaisen tietoon ainoastaan siksi, että siitä on tehty ilmoitus poikkeama-asetuksen nojalla, ellei kyse ole poikkeama-asetuksen 16 artiklan 10 kohdassa tarkoitetusta tilanteesta.

— — — — —

129 §

Tasapainoinen lähestymistapa ja toimintarajoituksen asettaminen

Melunhallinta-asetusta sovelletaan asetuksen tarkoittamalla tavalla siviili-ilmailussa käytettäviin ilma-aluksiin. Melunhallinta-asetuksen 2 ja 5 artiklassa tarkoitetun tasapainoisen lähestymistavan mukaisesti lentoliikenteen melua saa hallita ja rajoittaa asetuksen 2 artiklan 6 kohdan mukaisilla toimintarajoituksilla vasta sen jälkeen, kun on harkittu ja arvioitu muita tasapainoisen lähestymistavan mukaisia toimenpiteitä.

Liikenteen turvallisuusvirasto asettaa lentoasemalle meluntorjuntatavoitteen. Liikenteen turvallisuusvirasto myös arvioi 1 momentissa tarkoitetun toimintarajoituksen asettamisen tarpeellisuutta tasapainoisen lähestymistavan mukaisesti sekä päättää sen asettamisesta.

Liikenteen turvallisuusviraston on kuultava 2 momentissa tarkoitettuja tehtäviä hoitaessaan lentoaseman pitäjää, kaavoituksesta ja maankäytön suunnittelusta vastaavia viranomaisia, ympäristönsuojelulain 21 §:n 1 momentissa tarkoitettua valtion viranomaista ja 22 §:ssä tarkoitettua kunnan ympäristönsuojeluviranomaista, lentoyhtiötä, puolustusvoimia sekä muita asianosaisia. Eri toimivaltaisten viranomaisten ja toimijoiden yhteistyötä varten voidaan asettaa yhteistyöryhmä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin 2 momentissa tarkoitettua Liikenteen turvallisuusviraston lentoasemalle asettamasta meluntorjuntatavoitteesta ja viraston tekemästä lentoaseman toimintarajoituksen tarpeen arvioinnista sekä toimintarajoituksesta ilmoittamisesta. Lisäksi valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin 3 mo-

mentissa tarkoitettua toimivaltaisten viranomaisten ja eri toimijoiden toimenpiteitä ja yhteistyötä koordinoivasta yhteistyöryhmästä.

153 §

Viranomaisten tiedonsaanti- ja tarkastusoikeus

Ilmailutoimintaa harjoittavan samoin kuin ilma-aluksen omistajan, haltijan tai käyttäjän sekä lentoturvallisuuteen vaikuttavaa tehtävää suorittavan on, siltä osin kuin tiedot ovat hänen hallussaan tai saatavillaan, annettava salassapitosäännösten estämättä Liikenteen turvallisuusvirastolle sen pyynnöstä ilmailutoiminnan valvontaa varten:

- 1) ilma-alusta ja sen liikkumista koskevat tiedot, mukaan lukien tilannekuvan tallenteet;
- 2) lennonvarmistuspalvelun, ilmailun etsintä- ja pelastuspalvelun sekä ilma-alusten puhelin- ja radioliikenteen tallenteet;
- 3) muut kuin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettut lentoturvallisuuden kannalta tarpeelliset tiedot;
- 4) toiminnanharjoittajan toimintaa, taloutta ja vakuutuksia koskevat tiedot;
- 5) matkustajien oikeuksien toteutumisen valvonnan kannalta merkitykselliset tiedot;
- 6) toiminnan vastuuhenkilöistä nimi, henkilötunnus ja yhteystiedot.

Edellä 1 momentin 6 kohdassa tarkoitettujen henkilötietojen käsittelyyn sovelletaan, mitä 2 luvussa säädetään ilma-alusrekisteri- ja lupakirjarekisteritietojen käsittelystä. Henkilötietojen käsittelystä säädetään lisäksi henkilötietolaissa ja tietojen luovuttamisesta viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa.

157 §

Ilmailun ympäristövaikutuksia koskevat määräykset ja päätökset

Liikenteen turvallisuusvirasto voi, ottaen huomioon 129 §:ssä tarkoitettun tasapainoisen lähestymistavan, antaa määräyksiä ja tehdä päätöksiä lento- ja huoltotoiminnasta, jos se on tarpeen ilma-alusten aiheuttaman melun tai muun haitallisen ympäristövaikutuksen vähentämiseksi tai estämiseksi taikka sallitun poikkeuksen myöntämiseksi. Määräykset ja päätökset voivat koskea:

- 1) lentopaikan käyttöaikaa tai -tapaa tai lentoonlähtöjen ja laskeutumisten määrää;
- 2) huoltoon liittyvien koekäyttöjen rajoittamista tai kieltämistä määrättyinä aikoina;
- 3) poikkeuksellisen meluisten lentokoneiden käytön rajoittamista;
- 4) aiemmin hyväksytyin lentokonetyypin käytön kieltämistä siirtymäajan jälkeen.

158 §

Lentoesteet

Lupa 2 momentissa tarkoitettua laitteen, rakennuksen, rakennelman tai merkin asettamiseen haetaan Liikenteen turvallisuusvirastolta. Lentoesteluvan hakemukseen tulee liittää asianomaisen ilmaliikennepalvelun tarjoajan antama lausunto ja merialueelle sijoitettavan tuulivoimalan osalta myös rajavartiolaitoksen lausunto. Jollei lentoturvallisuus vaaranna, Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa luvan 2 momentissa tarkoitettua laitteen, rakennuksen, rakennelman tai merkin asettamiseen. Lupa on myönnettävä, jos suunnitellun esteen aiheuttamaa haittaa lentoliikenteen sujuvuudelle voidaan käytettävissä olevilla lentomenetelmän suunnittelukriteereillä vähentää siten, ettei se aiheuta lentopaikan pitäjälle kohtuutonta haittaa tai vaikeutta lentoliikenteen sujuvuutta. Lentoesteet on merkittävä Liikenteen turvallisuusviraston antamien määräysten mukaisesti.

61/2016

164 §

Ulkopuolisen asiantuntijan käyttäminen Liikenteen turvallisuusviraston tehtävien hoitamisessa

Liikenteen turvallisuusvirasto voi sopimuksella siirtää seuraavat hallintotehtävät koti- tai ulkomaiselle asiantuntijalle, jolla on tehtävän hoitamisen kannalta riittävä koulutus ja muut tehtävän edellyttämät tiedot ja taidot:

- 1) lennontiedottajan pätevyuden arviointi;

178 §

Ilmailurikkomus

Joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta

- 1) rikkoo 9 §:n 5 momentin nojalla annettua ilma-alusta tai laitetta, urheilulaskuvarjoa, nousuvarjoa, lennokkia taikka niiden ohjaajaa koskevaa määräystä,

- 20) toimii poikkeama-asetuksen 16 artiklan 9 kohdassa säädetyn vastaisesti,

on tuomittava, jollei teosta muualla säädetä ankarampaa rangaistusta, *ilmailurikkomuksesta* sakkoon.

181 §

Muutoksenhaku

Seuraaviin muun kuin viranomaisen tekemiin päätöksiin saa hakea oikaisua Liikenteen turvallisuusvirastolta:

- 1) 40 §:ssä tarkoitettu lentokelpoisuuden hallintaorganisaation päätös lentokelpoisuuden tarkastustodistuksesta;
- 2) 47 §:ssä tarkoitettu matkustamomiehistön kelpoisuustodistuksen myöntäminen ja merkin-antajan hyväksyntä;
- 3) 102 §:n 1 momentissa tarkoitettu lentoaseman pitäjän päätös myöntää pääsylupa lentokenttäalueelle ja lentoaseman turvalvotulle alueelle;
- 4) 103 §:n 1 momentissa tarkoitettu lentoaseman pitäjän päätös myöntää henkilökortti ja ajoneuvolupa;
- 5) 111 §:ssä tarkoitettu lennonvarmistuspalvelun maksuja koskeva päätös;
- 6) 163 §:ssä tarkoitettujen pätevien yksiköiden ja harrasteilmailun järjestöjen tekemät päätökset;
- 7) 164 §:ssä tarkoitettujen ulkopuolisen asiantuntijan tekemät päätökset.

Edellä 2 momentin 1—4 ja 6—7 kohdassa sekä 3 momentissa tarkoitettua oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Edellä 2 momentin 5 kohdassa tarkoitettua oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla markkinaoikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä helmikuuta 2016. Lain 129 § tulee kuitenkin voimaan vasta päivänä 13 päivänä kesäkuuta 2016.

61/2016

Helsingissä 29 päivänä tammikuuta 2016

Tasavallan Presidentti

Sauli Niinistö

Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner